

Elämiseen riittävä palkka – ihmissarvoisen elämän perusta

EAPN on aina puolustanut laadukasta ja pysyvää työtä, nähden sen kestävästä reitistä pois köyhyydestä niille, jotka kykenevät työskentelemään. Keskeistä laadukkaan, kohtuullisen palkan määrittelyssä on, että se mahdollistaa ihmissarvoisen elämän työntekijöille (ja heidän perheilleen).

Mikä on elämiseen riittävä palkka?

"Living wage" on englanninkielinen termi, joka syntyi Australiassa yli sata vuotta sitten. Sitä käytetään edelleen määrittelemään vähimmäispalkkatasoa, joka takaa työntekijälle kohtuullisen, elämän perustarpeet täyttävän elintason.

Miten elämiseen riittävä palkka eroaa vähimmäispalkasta?

Elämiseen riittävän palkan taso ylittää hengissä pysymiseen riittävän tason, määritellen hyväksyttävän elintason niin, että työntekijän työpanokseen saaman korvauksen pitää riittää asumiseen ja muihin välttämättömyyshyödykkeisiin, kuten vaatetukseen ja ruokaan. Elämiseen riittävä palkka eroaa usein kansallisesti määritellystä vähimmäispalkasta, koska jälkimmäinen ei usein mahdollista kohtuullista elintasoa, vaan työntekijän on lisäksi turvauduttava sosiaalietuuksiin. Kuitenkin jotkut maat (esim. Britannia) ovat nyt ottamassa elämiseen riittävän palkan käsitteen huomioon vähimmäispalkan määrittelyssä, mikä on tervetullut suuntaus.

Miten elämiseen riittävä palkka vaikuttaa palkkaneuvotteluihin?

Neuvotteluissa ammattiliittojen, työnantajien ja joissain tapauksissa julkisten tahojen välillä, tullaan jatkossakin asettamaan vähimmäispalkkoja tietyille ammateille ja sektoreille. Usein sovittu palkkataso on elämiseen riittävää palkkaa korkeampi, heijastellen työn taloudellista arvoa, työntekijän kykyä ja muita tekijöitä. Niillä aloilla, joissa osan tai kaikkien työntekijöiden palkkataso on

alempi kuin elämiseen riittävä palkka, ammattiliitot voivat käyttää elämiseen riittävän palkan käsitettä vähimmäisvaatimuksena tai asettaa sen tulevaisuuden päämääräksi, joka pyritään saavuttamaan asteittain.

10 pointtia elämiseen riittävästä palkasta

Elämiseen riittävän palkan käsite tarjoaa:

- **Ihmisoikeusnäkökulman**, mikä kaikkien yhteiskunnan toimijoiden tulisi ottaa huomioon,
- **Keinoja taisteluun alhaisen tulotason aiheuttamia sosiaalisia ongelmia vastaan** (kuten työssäkäyvien köyhyys),
- **On osa laajempaa vastausta makrotalouden tuottamiin ongelmiin palkkojen laskun kasvattaessa yritysten liikevoittoa**,
- **Keinoja taistella tiettyjen työtehtävien aliarvostusta vastaan** – erityisesti kun kyse on sukupuoleen, siirtolaistyöntekijöihin tai nuoriin kohdistuvasta syrjinnästä,
- **Lähestymistavan puolustaa sellaisten työntekijöiden etuja**, jotka eivät ole työehtosopimusten piirissä,
- **Keinoja kehittää paikallisten yhteisöjen elinvoimaisuutta**,

- Valtiolle mahdollisuuden vähentää alhaisista palkoista johtuvia sosiaaliturvamenoja lisäämällä työnantajien vastuuta,
- Kansainvälisesti **keinon alihankintaketjujen kehittämiseen** niille yrityksille, joilla on tuotantoa toisissa maissa ja myyntiä toisissa,
- Sosiaalisesti vastuullisen **yrityksen myönteisen maineen vahvistumista**,
- **Merkittäviä taloudellisia etuja työnantajille** vakaan, motivoitun ja osaavan työvoiman kautta.

Miten elämisen riittävän palkkatason voi laskea?

Kampanjointi elämiseen riittävän palkan puolesta vaatii **palkkatason määrittämistä**. Useimmiten laskelmat ilmaistaan tuntipalkkana, joka on laskettu jakamalla viikko-, kuukausi- tai vuosipalkka tehdyillä työtunneilla.

Yleisimmin palkkatason määrittelyssä on käytetty **viitebudjetteja**, joko sellaisenaan tai yhdistettynä muihin metodeihin. Viitebudjetteja on kehitetty eri tavoin useissa maissa **välttämättömän minimielintason määrittämiseksi**. Viitebudjetteja on myös ehdotettu metodiksi vähimmäistoimeentuloturvan¹ määrittelyssä, sekä ihmisarvoisen elämän turvaavan vähimmäissumman määrittelyssä. Kannattaa harkita, tarvitaanko **positiivista hierarkiaa** vähimmäistoimeentuloturvan ja vähimmäispalkkatason määritelmien välille.

Muita metodeja:

- Minimipalkka, plus sovittu lisäsumma;
- Köyhyysrajan yläpuolelle määritelty taso;
- Minimityöttömyyspäiväraha x 2 (tai hieman korkeampi summa) Tässä määrittelyssä kannuste palkkatyöhön säilyy, ainakin ansiosidonnaisen työttömyysturvan ulkopuolella olevilla;
- Mediaanitulo x sovittu prosenttimäärä (tai hieman korkeampi summa). Tämä toimii mittauspisteinä matalapalkkaiselle työlle yleensä;
- Keskitulo x sovittu prosenttimäärä. Tämä voi olla jopa vahvempi mittari kasvavien tuloerojen seuraamiseen.

¹ Vähimmäistoimeentuloturva viittaa viimesijaisiin etuuksiin, jotka turvaavat toimeentulon niille, jotka eivät ole oikeutettuja työttömyysturva- tai muihin vakuutusperusteisiin etuuksiin.

Pitäisikö elämiseen riittävä palkka laskea kansallisella tasolla?

Elinkustannukset vaihtelevat huomattavasti maan sisällä, erityisesti asumis- ja liikkumiskustannukset. Elämiseen riittävän palkan määrittelyssä voi olla järkevää käyttää erilaisia maantieteellisiä rajoja, **kompromissina tarkkuuden ja toisaalta sen kanssa, että olisi tarpeen luoda universaalisti tunnustettuja lukuja**.

Miksi elämiseen riittävä palkka -kampanjat ovat tärkeitä?

Elämiseen riittävä palkka -kampanjoihin (esim. Britannissa ja Yhdysvalloissa) on liittynyt läheisesti yhteisöjen aktivoituminen, sisältäen työntekijöiden ja paikallisten toimijaverkostojen suoraa osallistumista. Tällainen yhteistyöhön perustuva lähestymistapa rakentaa liittoumia ammattiliittojen, järjestöjen, uskonnollisten organisaatioiden ja muiden toimijoiden välille. Ruohonjuuritasoinen mobilisoinnin taso vaihtelee, mutta se on tärkeä elementti laajapohjaisen kannatuksen luomisessa.

Suomessa aihepiiriin liittyy mm. keskustelu niin sanotuista nollatuntisopimuksista (eduskunnassa on käsitellyssä kansalaisaloite nollatuntisopimusten kieltämisestä) ja pelko matalapalkka-alan kasvusta.

Liity mukaan!

- Seuraa: [Facebook](#)
- Twiittaa: [#EAPNWage](#)
- Lisätietoa: [European action](#)
- EAPN-Finin [yhteystiedot](#)